

Avdelningen för antagning och studentstöd

Föredragande
Jasmine Sparr
Antagningshandläggare

010-470 03 14
jasmine.sparr@uhr.se

YTTRANDE

Datum
2018-04-12

Diarienummer
1.2.3-00284-2018

Postadress
Box 45093
104 30 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2
111 60 Stockholm

Telefon
010-470 03 00

Org nr
202100-6487

www.uhr.se

Avseende förslag till förändringar i vissa gymnasieprogram samt lagrådsremissen *Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram och ett estetiskt ämne i alla nationella program (U2018/00691/GV)*

Skolverket dnr 6.1.1-2018:570

Ett bra förslag i sin helhet

UHR tillstyrker förslaget, till stor del i enlighet med tidigare yttranden relaterade till aktuell remiss¹. Däremot önskar UHR framföra några synpunkter kring förslaget, som myndigheten anser att berörda parter behöver ta i beaktan för ett väl fungerande genomförande av förslaget.

UHR vill understryka vikten av att i så god tid som möjligt få information om de förestående förändringar som påverkar UHR:s verksamhet och ser även fram emot ett samarbete myndigheterna emellan i de frågor som är av myndighetsgemensamma intressen.

Fler möjligheter till grundläggande behörighet är positivt

Förslaget för att fler gymnasieelever på yrkesprogram ska ha möjlighet att uppfylla grundläggande behörighet innebär att yrkesprogrammen i gymnasieskolan ska omfatta fler poäng än vad som idag avses vara ett fullständigt gymnasieprogram om 2500 poäng.

¹ UHR:s yttrande (d.nr. 1.1.1-1292-2016) över betänkandet *En gymnasieutbildning för alla – åtgärder för att alla unga ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning* (SOU 2016:77). Se även UHR:s yttrande (d.nr. 1.2.3-00664-2017) över lagrådsremissen *Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram och ett estetiskt ämne i alla nationella program* (U2017/03537/GV).

UHR har i ett tidigare remissyttrande påpekat att det måste vara tydligt vad som är ett fullständigt respektive utökat yrkesprogram². Det är inte minst viktigt för meritvärderingen inför antagning till högre studier, där den sökandes meritvärde skiljer sig åt beroende på hur betyget är utformat.

Att veta med absolut säkerhet huruvida ett fullständigt yrkesprogram ska innehålla 2500, 2700 eller 2800 poäng är synnerligen viktigt för att meritvärderingen ska bli korrekt och rättssäker vid antagning till högstskolestudier.

Myndighetens tidigare yttrande³ om undermineringen av gymnasiegemensamma ämnen som inte krävs för grundläggande behörighet i yrkesprogram kvarstår. Det baserar sig på grundtanken att dessa ämnen; bland andra samhällskunskap, historia och naturkunskap, är av vikt för att kunna tillgodogöra sig en högskoleutbildning.

Korrekt betygsdokumentation och övergångsbestämmelser

Klarheten kring yrkesprogrammets omfattning – vad som är ett fullständigt och ett utökat program – har även betydelse för att gymnasieskolor ska kunna utfärda korrekt betygsdokumentation.

Myndighetens erfarenhet visar att administrativ skolpersonal kan ha svårt att utfärda korrekt betygsdokumentation, särskilt när större förändringar sker under kort tid. Felaktiga betygshandlingar inverkar negativt på antagningsprocessen med sökande som inte får sitt antagningsbesked i tid och i värsta fall förlorar sina chanser att söka en högskoleutbildning. Det påverkar också den övergripande rättssäkerheten som ska råda inom svensk utbildning på alla nivåer.

UHR betonar också vikten av konkret och tydlig information angående regelverket för de gymnasieelever som inte klarar kraven för en gymnasieexamen och vill komplettera i efterhand.

För de elever som exempelvis förlänger eller avslutar sin gymnasieutbildning utan gymnasieexamen, eller påbörjar sin gymnasieutbildning innan de nya reglerna börjar gälla men måste komplettera sin gymnasieutbildning när de nya reglerna gäller behöver det finnas tydliga övergångsregler för att inte riskera att eleven drabbas i sina vidare studieavsikter.

Om eleven väljer att vända sig till komvux efter avslutad gymnasieutbildning utan gymnasieexamen, finns det då någon möjlighet för eleven att komplettera med en kurs som inte längre ges inom ett yrkesprogram på gymnasieskolan, exempelvis socialt arbete om 200 poäng, om kursen i fråga krävs för att få en yrkesexamen från komvux?

Huruvida de kurser som inte längre erbjuds inom vissa yrkesprogram på gymnasieskolan kan erbjudas på komvux är en betydelsefull fråga, eftersom det berör möjligheten att komplettera med ett högre betyg i en kurs som eleven i sin gymnasieexamen redan har betyg i – så kallad utbyteskomplettering.

² UHR:s yttrande (d.nr. 1.2.3–00664-2017) över lagrådsremissen *Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram och ett estetiskt ämne i alla nationella program* (U2017/03537/GV).

³ Ibid.

Förändringar i gymnasieprogram och behörighet till högskolestudier

Att ändra programstruktur, kurs- eller ämnesplaner på gymnasial nivå kräver ofta en översyn av särskilda behörighetskrav till högskoleutbildningar på en övergripande nivå. Det kräver bland annat en förändrad konfiguration i den Nationella betygsdatabasen, Beda, och i antagningssystemet NyA. Båda läser av och kontrollerar betyg automatiskt i olika avseenden.

Dessutom kan myndigheten behöva se över särskilda behörighetskrav för högskoleutbildningar inom specifika ämnesområden, vilket kräver en anpassning i antagningssystemet.

Utökningen av karaktärsämnen inom det estetiska gymnasieprogrammet, från 1050 poäng till 1100 poäng, påverkar inte UHR i alltför stor utsträckning. Med tanke på att gymnasiearbetet minskas från 100 poäng till 50 poäng förutsätter myndigheten att den fullständiga poängomfattningen för programmet fortfarande kommer att vara 2500 poäng.

Ett helt nytt estetiskt ämne på samtliga nationella gymnasieprogram kan däremot påverka betydligt mer, särskilt vad gäller konfigurationen i betygsdatabasen och i antagningssystemet.

Eventuella konsekvenser och resonemang kring ett nytt estetiskt ämne på samtliga nationella gymnasieprogram avhandlas inte här med tanke på att det inte diskuteras i detalj i aktuell remiss.

Behörighet för yrkeslärare en fråga som kräver sammanhållet arbete

UHR och Skolverket föreskriver om vad som är kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper när det gäller tillträde till utbildning som leder till yrkeslärarexamen⁴ samt behörighet att undervisa i yrkesämnena i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan⁵.

Skolverket föreslår en ny inriktning på naturbruksprogrammet vilket kommer att påverka frågan om behörighet för yrkeslärare, som Skolverket nämner i remissen. Frågan behöver hanteras i samarbete med UHR med anledning av myndigheternas likalydande föreskrifter om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för tillträde samt behörighet i yrkesämnena i gymnasieskolan.

I sammanhanget vill UHR även framhålla att förändringar i andra yrkesprogram än naturbruksprogrammet som innebär ändring i Skolverkets föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne, även innebär förändring i UHR:s föreskrifter (UHRFS 2013:4) om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen.

⁴ UHR:s föreskrifter (UHRFS 2013:4) om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet som leder till yrkeslärarexamen.

⁵ Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne.

UHR ser fram emot ett gott samarbete med Skolverket och vill understryka vikten av att i ett så tidigt skede som möjligt få information om förestående förändringar som innebär förslag om ändring i myndigheternas likalydande föreskrifter.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Susanne Wadsborn Taube. Föredragande har varit handläggare Jasmine Sparr. I den slutgiltiga handläggningen har utredare Viveka Sahlberg, utredare Erica Finnerman, utredare Petra Brundell och processledare Gunilla Hammarström deltagit.

Susanne Wadsborn Taube

Jasmine Sparr